

ODGOVORI EUROPSKE KOMISIJE

NA TEMATSKO IZVJEŠĆE EUROPSKOG REVIZORSKOG SUDA

Prilagodba pravila kohezijske politike kao odgovor
na bolest COVID-19

Fleksibilnija upotreba sredstava, ali potrebno je razmisliti o
kohezijskoj politici kao instrumentu za odgovor na krizu

Sadržaj

I. SAŽETAK ODGOVORÂ KOMISIJE	2
II. ODGOVORI KOMISIJE NA GLAVNA OPAŽANJA EUROPSKOG REVIZORSKOG SUDA.....	3
1. Nacionalna tijela dala su prednost instrumentima za rješavanje krize i za oporavak.....	3
2. Paralelna provedba različitih tokova financiranja.....	3
3. Praćenje i izvješćivanje.....	4
III. ODGOVORI KOMISIJE NA PREPORUKE EUROPSKOG REVIZORSKOG SUDA.....	4
1. 1. preporuka – Potrebno je analizirati primjerenost kohezijske politike kao instrumenta za odgovor na proračunsku krizu	4
2. 2. preporuka – Potrebno je pažljivo pratiti iskorištavanje sredstava iz instrumenta REACT-EU kako bi se, prema potrebi, pružila potpora s naglaskom na rezultatima.....	4

Ovaj dokument sadrži odgovore Europske komisije na opažanja iz tematskog izvješća Europskog revizorskog suda u skladu s člankom 259. [Financijske uredbe](#) i objavit će se zajedno s tematskim izvješćem.

I. SAŽETAK ODGOVORÂ KOMISIJE

Na vrhuncu krize uzrokovane bolešću COVID-19 institucije EU-a zajedno su nastojale pronaći najbolji način potpore državama članicama kojima je bila hitno potrebna likvidnost. Obje investicijske inicijative kao odgovor na koronavirus pokazale su se vrlo korisne nacionalnim tijelima jer su omogućile korištenje **dostupnih sredstava kohezijske politike** iz razdoblja 2014.–2020. Europski revizorski sud procjenjuje da je zahvaljujući novim fleksibilnim mogućnostima u svim sektorima preraspodijeljeno oko 35 milijardi EUR. Prema procjenama Komisije otprilike dvije trećine tog iznosa, odnosno oko **23 milijarde EUR¹**, posebno je reprogramirano kako bi se ublažile posljedice pandemije, ponajprije za zdravstveni sustav, financijsku potporu malim i srednjim poduzećima te uspostavu privremenih nacionalnih programa skraćenog radnog vremena.

Kohezijska politika je 2021. u okviru inicijative NextGenerationEU dobila dodatna **sredstva** u obliku instrumenta **REACT-EU u iznosu od 50,6 milijardi EUR**. Tim dodatnim sredstvima **pružena je potpora državama članicama** tako što se povećala njihova likvidnost te su se osigurala nova sredstva kako bi se odgovorilo na potrebe uzrokovane krizom.

Komisija je pomogla nadležnim tijelima da razmotre i pronađu sinergiju među novim instrumentima financiranja. Svi su se zahtjevi smatrali prioriteta, što je omogućilo brzo odobravanje izmjena programa. Sredstva su se mogla dobiti čak i za dovršene mjere koje su se počele provoditi nakon 1. veljače 2020. te su se mogle u potpunosti financirati iz proračuna EU-a, bez potrebe za nacionalnim sufinanciranjem. Omogućena je fleksibilnost provedbenih i revizijskih okvira, uz zadržavanje zahtjeva za strogo poštovanje primjenjivih pravila. REACT-EU je bio prvi instrument koji je primijenjen u okviru instrumenta NextGenerationEU, prva plaćanja državama članicama izvršena su u lipnju 2021.

Zahvaljujući znatnom reprogramiranju i privremenoj upotrebi stope sufinanciranja EU-a od 100 %, financijska provedba dodatno se ubrzala u razdoblju 2020.–2021.: stopa rashoda povećala se na 73 % krajem listopada 2022., nakon što je Europski revizorski sud završio reviziju.

Pandemija bolesti COVID-19 uzrokovala je ozbiljne poremećaje u gospodarstvima i društvima država članica, što je dovelo do rizika od produbljanja regionalnih razlika i društvenih nejednakosti. Kako bi kohezijska politika uspješno ostvarila svoj dugoročni cilj smanjenja socioekonomskih i teritorijalnih razlika, morala se hitno prilagoditi širem kontekstu i odgovoriti na posljedice pandemije koje su utjecale na živote ljudi, poduzeća, ulaganja i provedbu projekata. Fleksibilne mogućnosti u okviru inicijativa CRII i CRII+ bitno su doprinijele izbjegavanju dodatnih produbljanja razlika među regijama zbog krize, uz istodobno ulaganje sredstava iz instrumenta REACT-EU kako bi se nastavila pružati potrebna potpora zdravstvenoj skrbi, poduzećima i radnicima te pripremanje oporavka u skladu sa zelenim i digitalnim prioritetima.

Kohezijska politika u potpunosti je pokazala svoju prilagodljivost i fleksibilnost kao jedna od najvećih investicijskih politika EU-a u oporavku od krize. Međutim, kohezijska politika nije zbog toga postala instrument za odgovor na krizu jer su odgovarajuće fleksibilne mogućnosti bile pravno i vremenski jasno ograničene. Kohezijska politika i dalje je prije svega dugoročna investicijska politika za socijalnu i ekonomsku konvergenciju europskih regija, u skladu s prioritetima EU-a. Kohezijska politika i dalje ispunjava svoj primarni cilj jačanja ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije i ostvarivanja političkih prioriteta Unije, kao što su zelena i digitalna tranzicija, te će to i dalje činiti, osobito u okviru paketa programa za razdoblje 2021.–2027.

II. ODGOVORI KOMISIJE NA GLAVNA OPAŽANJA EUROPSKOG REVIZORSKOG SUDA

1. Nacionalna tijela dala su prednost instrumentima za rješavanje krize i za oporavak

Komisija smatra da su države članice ispravno dale prednost instrumentima za rješavanje krize i za oporavak kako bi osigurale da se operacije na koje je utjecala kriza prilagode novim okolnostima, da se spriječi gubitak uloženi sredstva i da fondovi doprinesu ograničavanju posljedica pandemije na koheziju. Napominje se i da je dodatnim financiranjem u okviru instrumenta REACT-EU omogućeno ulaganje prije početka programâ za razdoblje 2021.–2027. kako bi se premostio jaz između razdoblja 2014.–2020. i razdoblja 2021.–2027. te olakšao oporavak².

2. Paralelna provedba različitih tokova financiranja

Komisija prepoznaje potrebu za koordinacijom i komplementarnošću pri provedbi fondova kohezijske politike, posebno instrumenta REACT-EU i Mehanizma za oporavak i otpornost.

Rizici od dvostrukog financiranja u velikoj su mjeri ublaženi s pomoću nekoliko mehanizama i odredbi. I države članice i Komisija posvećuju posebnu pozornost izbjegavanju preklapanja. Prvo, u skladu s člankom 63. stavkom 9. Uredbe o zajedničkim odredbama za programsko razdoblje 2021.–2027., rashodi uključeni u zahtjev za plaćanje za jedan od fondova nisu uključeni drugdje u okviru istog fonda ili drugog instrumenta. Ta se odredba već provodi za razdoblje 2014.–2020. te se pomno prati i nastaviti će se pratiti putem revizijskih aktivnosti. Uz to, odredba je snažno naglašena u kriterijima za odabir projekata, koji se primjenjuju u državama članicama.

Drugo, za programske dokumente, tj. sporazum o partnerstvu, programe i teritorijalne planove za pravednu tranziciju, potreban je opis komplementarnosti i sinergija između kohezijske politike i drugih instrumenata Unije kako bi se izbjegla preklapanja i omogućilo predviđanje mogućih rizika od dvostrukog financiranja.

U sporazumima o partnerstvu za programe za razdoblje 2021.–2027. i nacionalnim planovima za oporavak i otpornost predviđen je opis komplementarnosti s drugim instrumentima koji se koristi kao temelj za daljnje mehanizme koordinacije kako bi se osigurala komplementarnost te iskoristile sinergije među različitim instrumentima.

Službe GU-a REGIO i GU-a EMPL bile su na odgovarajući način uključene u ocjenu planova za oporavak i otpornost koje su predložile države članice u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost, čime se zajamčila potpuna sinergija i informiranost o ciljevima država članica u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost i fondovima kohezijske politike. Nadalje, u okviru operativnih aranžmana potpisanih s Komisijom, države članice također se obvezuju zajednički organizirati godišnji sastanak s dionicima kako bi se razgovaralo o komplementarnosti, sinergiji, usklađenosti i dosljednosti provedbe plana za oporavak i otpornost i drugih programa EU-a³.

² Vidjeti opažanja Europskog revizorskog suda 36. i okvir 2.

³ Vidjeti opažanje Europskog revizorskog suda 40.

3. Praćenje i izvješćivanje

Kako bi se jamčila veća transparentnost i odgovornost pri korištenju sredstava kohezijske politike za zdravstvenu skrb (uključujući cijepljenje), potporu poduzećima i programe skraćenog radnog vremena, Komisija je objavila skup od 32 neobvezna pokazatelja povezana s bolešću COVID-19. Države članice su ih u velikoj mjeri prihvatile, što nadležnim tijelima i Komisiji pomaže u praćenju i procjeni načina na koji su se financijska sredstva kohezijske politike, među ostalim i sredstva iz instrumenta REACT-EU, koristila u kontekstu pandemije.

Komisija je i dalje predana informiranju svojih građana o cjelokupnoj javnoj potrošnji. Zbog toga je Komisija u okviru otvorene podatkovne platforme⁴ uspostavila tri interaktivna pregleda pokazatelja koji prikazuju načine na koje su države članice koristile sredstva kohezijske politike tijekom krize. Pregled pokazatelja sadržava informacije o rashodima država članica, posebno u glavnim područjima – **zdravstvu, potpori poduzećima i izravnoj potpori građanima**⁵.

III. ODGOVORI KOMISIJE NA PREPORUKE EUROPSKOG REVIZORSKOG SUDA

1. 1. preporuka – Potrebno je analizirati primjerenost kohezijske politike kao instrumenta za odgovor na proračunsku krizu

Ciljni rok provedbe: do kraja 2024.

Komisija prihvaća preporuku.

2. 2. preporuka – Potrebno je pozorno pratiti iskorištavanje sredstava iz instrumenta REACT-EU kako bi se, prema potrebi, pružila potpora s naglaskom na rezultatima

Ciljni rok provedbe: odmah

Komisija prihvaća preporuku.

Komisija će nastaviti pratiti provedbu prioriteta instrumenta REACT-EU i pružati potporu upravljačkim tijelima u vezi s tom provedbom. U tom će kontekstu Komisija utvrditi koji programi imaju poteškoće u potrošnji i surađivati s programskim tijelima kako bi se maksimalno iskoristio potencijal sredstava iz instrumenta REACT-EU. U skladu s načelom podijeljenog upravljanja, države članice trebaju osigurati da sufinancirane operacije učinkovito doprinose postizanju ciljeva i ciljnih vrijednosti uspješnosti.

---

⁴ Pregled pokazatelja o koronavirusu: odgovor kohezijske politike EU-a – Pregled pokazatelja inicijative REACT-EU – Pregled pokazatelja kohezijske politike u pogledu koronavirusa

⁵ Vidjeti opažanja Europskog revizorskog suda 73.–79.

